

सुधर्मा

संस्थापकसम्पादकः

गीर्वाणवाणीभूषणं विद्यानिधिः

पण्डित कळले नडादूर वरदराजव्यङ्ग्यः

केन्द्र-कर्णाटकसर्वकाराभ्यां पुरस्कृता अद्वितीया संस्कृतदिनपत्रिका

SUDHARMA-THE ONLY SAMSKRITHA DAILY

सम्पुटः-४७ सञ्चिका - ६९ मैसूरु

श्रीदुर्मुखीनामसंवत्सरे दक्षिणावर्णे शरदृतौ आश्वयुजशुक्ल प्रतिपदादि सप्तम्यां मूलानक्षत्रयुक्त सोमवासरः १० अक्टोबर २०१६ मूल्यम्: ₹ १.२५

सुभाषितम्

यस्य स्नेहो भयं तस्य स्नेहो दुःखस्य भाजेनम् ।

स्नेहमूलानि दुःखानि तानि त्यक्त्वा वसेत्सुखम् ॥

One who is infatuated with someone or something faces a threat from the same someone or something. Because it has become his weakness. It breeds a host of problems and worries. Given up infatuation if you want to be happy and in control of yourself. (कौटिल्यस्य नयः-१३)

शठं प्रति शाठ्यम्

शान्तिप्रियोऽपि भारतदेशः पाकिस्थानस्य दुष्कृत्यम् असहमानः तत्र प्रविश्य तत्रत्यान् हिंसापरान् उग्रवादिनः त्रिंशदधिकान् अवधीत् । पाकिस्थानं पापिस्थानं भूत्वा भारतवर्षं पीडयितुं द्रोहिणः प्रेषयति । कतिपयदिनेभ्यः प्राक् पापिष्ठाः उग्रवादिनः अस्माकम् अष्टादश सैनिकान् अवधिषु । तस्य दुष्कृत्यस्य योग्यम् उत्तरं दातव्यम् आसीत् । अधुना तददत्तम् । एतदर्थम् अस्माकं सैनिकान् अभिनन्दामः । समस्तो देशः सैनिकान् समर्थयते । देशस्य सुरक्षायाः विषये भारतदेशः कदापि अजागरूको न भवतीति संदेशः पाकिस्थानाय दत्तः ।

इदानीं शत्रुः तूष्णीं न तिष्ठति । केन रूपेण कदा स आक्रमणं करिष्यतीति न ज्ञायते । भारतवर्षेण सदा युद्धाय संनद्धेन भवितव्यम् । पाकिस्थानस्य मूर्खाः सेनानायकाः किमपि कर्तुं वाञ्छन्ति । तेषां चेष्टां नियन्त्रयितुं सेनायै सर्वैः समर्थना देया । समस्तो देशः एका व्यक्तिरिव उत्तिष्ठेत् । प्रधानमन्त्रिणा श्री नरेन्द्रमोदिना यो निर्णयः स्वीक्रियते, स समग्रस्य देशस्य निर्णयः । मतभेदं विना देशस्य सर्वाः प्रजाः सकलं त्यागं कर्तुं सिद्धाः भवेयुः । तस्माद् युध्यस्व भारतेति गीतावाक्यं स्मरणीयम् ।

उग्राणाम् आक्रमणयत्नः

विफलः

श्रीनगरे-पाकिस्तानेन आक्रान्ते काश्मीर प्रदेशे भारतं प्रति अक्रमेण प्रवेष्टुं कृतयत्नान् कांश्चन् उग्रान् भारतीययोधा अन्विष्य अघ्नन् । त्रिः उग्रैः प्रयत्नः अकारि । परं भारतीयभद्रता दलस्य सैनिकाः उग्राणां तान् प्रयत्नान् विफलान् अकुर्वन् । गुरुवारे प्रातःकाले सञ्जाते उग्रनिहननकार्ये योधाः चतुरः उग्रान् अघ्नन् । तथैव कुप्वारप्रदेशे सेनाशिबिरं प्रति आक्रान्तुं केचन उग्राः अयतन्त । जागरिताः भारतीययोधाः त्रीन् उग्रान् हतवन्तः । अतः सीम्नि निरीक्षणव्यवस्था इतोऽपि बलवर्धिता वर्तते । काश्मीरस्य नौगामवलये रामपुरप्रदेशे च अक्रमप्रयत्नयत्नः विफलीकृतः । अतः निरन्तरमधुना योधाः जागरिताः सन्ति ।

गन्धहुडिउत्सवः

मैसूरु-अत्रत्ये राजसौध प्राङ्गणे विराजमानानां श्री श्वेतवराहस्वामिनां देवालये भानुवारे (१६-१०-१६) गन्धहुडि उत्सवः प्रचलिष्यति ।

रामकृष्णाश्रमस्याध्यक्षाः

मैसूरु - अत्रत्यस्य श्रीरामकृष्ण-आश्रमस्य अध्यक्षाः श्रीमुक्ति-दानन्दस्वामिनः मुम्बयी-श्रीरामकृष्णमठस्य अध्यक्षस्थानम् अलङ्कृतुं प्रस्थिताः । श्री आत्मज्ञानानन्दस्वामिनः इतः परं मैसूरुरामकृष्णाश्रमस्याध्यक्षस्थाने विराजिष्यन्ते । विवेकप्रभाख्यायाः कन्नडमासिकपत्रिकायाः सम्पादका भूत्वा श्री आत्मज्ञानानन्दमहाराजाः विशिष्टां रामकृष्णसेवा कृतवन्तः । तेभ्यः साष्टाङ्गप्रणामान् अर्पयामः । रामकृष्णाश्रमे धार्मिकाः शैक्षणिकाः संस्कृतिसम्बन्धिनश्च कार्यविशेषाः सदा प्रवर्तन्ते । भक्ताः आत्मज्ञानलाभाय आश्रमं गत्वा ज्ञानं शान्तिं सान्त्वनां च लभन्ते ।

वाल्मीकिजयन्ती आचरिष्यते

मैसूरु-महर्षिवाल्मीकि जयन्ती आगामिनि शनिवासरे (१५-१०-१६) सर्वत्र आचरिष्यते । कर्णाटकसर्वकारेण एतदर्थं सार्वत्रिको विरामदिवसो घोषितः । सर्वकारस्योद्योगिनः अवश्यं वाल्मीकि वाल्मीकिजयन्ती महोत्सवे भागं गृह्णीयुः ।

राजस्थानराज्ये उष्ट्रविकासयोजना

जयपुरम्-भारतदेशे उष्ट्राणां संख्या वर्षे वर्षे हीयते इति हेतोः तेषां संरक्षणार्थं संवर्धनार्थं च राजस्थान राज्ये उष्ट्रविकासयोजना कार्यान्वयं नीता । एतदनुसारेण एकस्य उष्ट्रस्य जन्म तत्पालकाय दशसहस्ररूप्य-काणां लाभं कर्तुम् अर्हति । गान्धिजयन्तीदिने इयं योजना सर्वारेणारब्धर । एकस्य उष्ट्रशावकस्य जनने, उष्ट्रपालकः रूप्यकसहस्रत्रयं लभते । तस्योष्ट्र-शावकस्य नवसु मासेषु जातेषु पुनः रूप्यकसहस्रत्रयं तस्मै पालकाय दास्यन्ते । अष्टादशसु मासेषु गतेषु पुनः रूप्यकसहस्रचतुष्टयं दास्यते पालकाय ।

भारतवर्षे केवलं चतुर्लक्षसंख्याः उष्ट्राः सम्प्रति जीवन्तीति ज्ञायते । तन्मध्ये त्रिलक्षाधिकाः राजस्थान राज्ये एव वसन्ति । राजस्थानस्य

राज्यप्राणी उष्ट्र एव घोषितः । अत्र उष्ट्रहननं दण्डनीयापराध इति च घोषितम् । उष्ट्रहननं कृतवान् पञ्च वर्षाणि कारागृहे वासं कुर्यात् इति शासनं वर्तते । बिकनीरपत्तने उष्ट्र-उष्ट्रसंशोधनकेन्द्रं (National Research Centre on Camel) वर्तते । तस्य निर्देशकः एन्.वि. पाटीलः राज्यसर्वकारस्य निर्णयं स्वागतीकृतवान् ।

मरुभूमिनौकेति श्लाघ्यमाना उष्ट्राः जलं विनापि कतिपयानि दिनानि जीवन्ति । उष्णप्रदेशे कण्टकितरून् अपि खादित्वा जीवनं यापयन्ति । मानवेन उष्ट्रा युद्धेष्वपि उपयुक्ताः । एतेषां रक्षणं वर्धनं च मानवकुलस्योपकारकम् । अतो राजस्थानसर्वकारः प्रशंसार्ह इति ब्रूमहे ।

भारतीयक्रिकेट्मण्डल्याः औद्धत्यम्

नवदिल्ली-भारतक्रिकेट्नियन्त्रण मण्डल्याः प्रशासने पारदर्शकतानयनाय न्यायमूर्तेः लोधवर्यस्य अध्यक्षत्वे समितिः विरचितासीत् । तया समित्या उत्तमाः सूचनाः मण्डलीं प्रति प्रदत्ताः आसन् । परं मण्डली तासाम् अनुष्ठाने न कटिबद्धा वर्तते । अतः सर्वोच्चन्यायालयः अमुं विषयं गम्भीरतया परिगणय्य भारतक्रिकेट् नियन्त्रणमण्डली लोधासमिति - सूचनानाम् अनुष्ठाने औद्धत्यं प्रदर्शयन्ती वर्तते इति वाक्प्रहारमकरोत् । लोधासमित्याः सूचनानुसारेण मण्डल्या राज्यक्रिकेट्संस्थाः प्रति धनानुदानं न प्रदेयम् । किञ्च सप्ततिवर्षवयसः अपि अधिकवयसः मण्डल्यां शासनस्थाने न भवेयुः । एकस्मात् राज्यात् एकस्याः संस्थायाः एव मतदानस्य अर्हता भवेत् । तथैव सकृत् शासनारूढाः पुनः द्वितीयावधौ न स्पर्धेरन् । एवं प्रकारेण कठिणाः परम् उत्तमाः नियमाः संसूचिताः । परं एतद्विषये निर्णयस्वीकरणाय भारतीयक्रिकेट् नियन्त्रणमण्डली सेप्टेम्बरमासस्य त्रिंशे दिनाङ्के सभां निरूढा लोधासमितेः प्रमुखाः तिस्रः सूचनाः

पालयितुं न शक्यन्ते इति निरणैषीत् । तथैव राज्यक्रिकेट्मण्डलीभ्यः अनुदानं प्रादात् । एतेन सूचनोल्लङ्घनक्रमेण सर्वोच्च न्यायालयः क्रोधाविष्टः अभूत् । प्रकरणस्य विषये गुरुवारे सुदीर्घचर्चा सर्वोच्चन्यायालये समजनि । तदा मुख्य न्यायामूर्तिः टि.एस्.ठाकूरः भारतक्रिकेट् नियन्त्रणमण्डल्याः क्रमं सम्यक् अनिन्दत् । तथैव सूचनापालनम् अनिवार्यतया भवेत् इति अवदत् । शुक्रवारे लोधासमितेः सूचनापालनम् अनिवार्यतया भवेदिति आदेशोऽपि प्रदीयते । 'स्वमनसः चिन्तनानुसारेण स्वेच्छया निर्णयान् स्वीकर्तुं अनुरागठाकूरः कः? अहं सर्वोच्च न्यायालयस्य नायकः इति विषयः न विस्मरणीयः' इति टि.एस्.ठाकूरः भारतक्रिकेट् नियन्त्रणमण्डल्याः अध्यक्षम् अनुरागठाकूरं प्रति वाक्प्रहारम् अकरोत् । एतेन क्रमेण प्रायशः देशीयक्रिकेट्क्रीडाः न प्रचाल्यन्ते इति ऊहः वर्तते । यतः मण्डल्याः वित्तानुदानेन विना राज्यसंस्थाभिः क्रिकेट्क्रीडाः चालयितुं न शक्यन्ते इति अभिप्रायः दत्तः । अतः अधुना भारतक्रिकेट् नियन्त्रणमण्डल्याः अग्रिमपदध्यासः कुतूहलस्तरे वर्तते ।

कावेरी चिन्तां जनयति

बेङ्गळूरु-कावेरीजलानयन प्रदेशे अनावृष्टिः अस्मिन् वर्षे । जलाशयेषु अत्यल्पं जलमस्ति । तत् कर्णाटक राज्यस्य मुख्यनगराणां पिपासाम् अपि शमयितुं न पर्याप्तम् । तथापि निर्दयः तमिळुनाडुसर्वकारः पुनः पुनः अधिकं जलं कृषये प्रयाचते । किमपि जलम् इतः परं दातुं न शक्यम् इति कर्णाटकविधानसभायां निर्णीतम् । एतद्विषये सर्वोच्च-न्यायालयः किं करिष्यतीति न जानीमः । यदि सुवृष्टिः अभविष्यत् तर्हि समस्या नाभविष्यत् । उभयो राज्ययोः जलापेक्षा पूर्णतः च । किन्तु वरुणस्य अप्रसन्नतया जलाभावः । येन केनापि मार्गेण वृष्टिः महती सम्पादनीया । तेलङ्गानाध्रप्रदेशयोः अतिवृष्टिर्भवत् । कोडगुप्रदेशे वृष्टिर्भवत् इति प्रार्थनीयं सकलैः । मेघैर्मेदुरमम्बरं दृश्यते । किन्तु जलबिन्दवो न पतन्ति । कर्णाटक सर्वकारो वा केन्द्रसर्वकारो वा किं कुर्यात्? सर्वैर्मन्त्रिभिः पर्जन्यजप आरम्भणीयः । कलियुगे मन्त्रशक्तिर्नष्टा । मन्त्रजपं कर्तुम् अर्हा विप्रा एव विरलाः । अतोऽद्य मार्गो न दृश्यते कोऽपि । भक्त्या भगवन्तं प्रसन्नकर्तुं समर्थाः सन्ति चेत् केऽपि, ते तथा कुर्वन्तु इति प्रार्थयामहे ।

रामचन्द्रपुरमठे शपथपर्व

बेङ्गळूरु - रामचन्द्रपुरमठस्य निर्वहणाय सर्वकारस्याधिकारी नियोजयिष्यते इति प्रस्तावं विरुध्य शनिवारे प्रतिभटनासूचनाय शपथपर्व आचरिष्यते इति ज्ञायते । श्रीराघवेश्वरभारतीस्वामिनां नेतृत्वे प्रतिभटना करिष्यते । तत्र धर्मनेतारः मठस्य भक्ताश्च भागं स्वीकरिष्यन्ति । गोकर्णक्षेत्रस्य महाबलेश्वर-देवस्थानं स्ववशीकर्तुं सर्वकारेण क्रियमाणं प्रयत्नं विरुध्य च प्रतिभटना भविष्यति । एवं देवालयस्य वशीकरणं नोचितम् इति मन्त्री श्रीमान् आर्.वि.देशपाण्डे महाशयः मुख्यमन्त्रिणे पत्रं लिखितवान् इति च ज्ञायते ।

श्रीरङ्गपट्टणे उत्सवः

श्रीरङ्गपट्टणम्-नवम्बरमासस्य ५तम दिनाङ्के शनिवासरे सायं ६.३० समये श्री वेदान्ताचार्याणां गन्धहुडि उत्सवः प्रचलिष्यति ।